

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020258	IES Nº 1	A Estrada	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua galega e literatura	1º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	9
4.1. Concrecións metodolóxicas	28
4.2. Materiais e recursos didácticos	30
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	31
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	31
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	33
6. Medidas de atención á diversidade	33
7.1. Concreción dos elementos transversais	34
7.2. Actividades complementarias	36
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	36
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	38
9. Outros apartados	39

1. Introducción

Esta programación, en todos os seus aspectos, pero particularmente no referente a contidos mínimos impartidos e esixidos, a temporalizacións e a alternativas de avaliación e cálculo de cualificacións pode sufrir modificacións dependendo en cada caso das circunstancias xerais e mesmo particulares de cada momento e de cada alumno/a ou grupo de alumnado.

Como características e recursos relevantes para a nosa programación destacamos:

- O IES Nº 1 da Estrada conta con alumnado procedente da zona rural, maioritariamente galegofalante, procedente dos seguintes centros adscritos: CEIP Plurilingüe de Oca, CEIP do Foxo, CEIP Manuel Villar Paramá (Vea) e CEIP Cabada Vázquez (Codeseda). A el súmase unha porcentaxe baixa de alumnado da vila.

- Nos últimos cursos estase apreciando un descenso, lixeiro pero constante, no uso do galego no alumnado que chega ao centro, en sintonía coa desgaleguización xeralizada das novas xeracións no noso país. Con todo, o alumnado, tamén o instalado habitualmente en castelán, presenta polo xeral un bo dominio do idioma, aínda que moi ligado aos usos informais e orais.

- Crecente diversidade social, cultural e lingüística do alumnado debido á chegada de rapaces e rapazas de fóra de Galicia, mínima en comparación con outros centros de perfil máis urbano. Este alumnado está exento da materia de Lingua Galega e recibe apoio individualizado para favorecer un coñecemento progresivo nas linguas oficiais.

- A maioría do alumnado desprázase diariamente en transporte escolar, feito que condiciona e limita as posibilidades da súa formación: non teñen acceso fácil ás bibliotecas públicas, ao cinema, ao teatro ou a outras actividades culturais que se realizan na vila. Esta circunstancia tamén dificulta poder organizar actividades fóra do horario lectivo. Con todo, unha parte do alumnado participa nas actividades dos Clubs de Lectura, do EDLG, do Teatro, etc., equipos en que colabora activamente o noso Departamento.

As nosas decisións programáticas obedecen ao obxectivo educativo e social de consolidar falantes estendendo a súa competencia aos usos cultos e formais da lingua, tanto na oralidade como na escrita, así como mellorar as súas actitudes, pois os prexuízos lingüísticos seguen presentes en maior ou menor medida. Neste sentido, a materia de Lingua Galega en 1º de ESO avanza as liñas dos cursos seguintes da etapa.

Por unha banda, preténdese mellorar a súa eficacia na produción, recepción e interacción oral, escrita e multimodal, e pola outra, favorecer un uso ético da linguaxe. Tendo en conta que na aprendizaxe das linguas o alumnado ten que acadar uns coñecementos previos antes de continuar aprendendo, os contidos deste nivel non son significativamente diferentes aos de cursos anteriores, senón que a diferenza radica no grao de profundidade coa que son tratados.

Os criterios de avaliación e os contidos distribúense en catro bloques.

1.- «As linguas e os seus falantes» recolle diferentes aspectos sociolingüísticos, facendo fincapé na diversidade lingüística e no desenvolvemento dunha actitude de respecto e aprecio pola lingua, carente de prexuízos de índole idiomática.

2.- «Comunicación» abarca os saberes implicados na comunicación oral e escrita e a alfabetización informacional e mediática.

3.- «Educación literaria» procura consolidar o hábito lector do alumnado e incrementar a súa capacidade para interpretar textos literarios.

4.- «Reflexión sobre a lingua» pretende acometer a aprendizaxe sistemática da gramática a través de procesos de indagación.

En consonancia cos contidos sociolingüísticos do Bloque 1, mais con implicacións directas nos outros, é preciso destacar a incorporación de nocións básicas das linguas peninsulares, nomeadamente do portugués, que se oferta como 2ª Lingua Estranxeira en 1º, 2º e 3º ESO no noso centro.

Por outra banda, a escolla das obras de lectura obrigatoria propostas para cada trimestre obedece aos seguintes criterios que se lles

aplican ás obras que se len ao longo da etapa:

-A inclusión de obras representativas do noso corpus literario.

-A inclusión de autoras e autores con obra salientable.

-A inclusión de temáticas actualizadas e atractivas para o noso alumnado que promovan a defensa de valores socioculturais e éticos (igualdade, dereitos humanos, benestar animal, conciencia ambiental...).

-A non repetición de temas.

-A presenza de diferentes xéneros ao longo da etapa.

O programa de lecturas escollidas inclúe, alén de títulos optativos que poidan responder aos diferentes intereses e á bagaxe lectora dos estudantes, estas obras: 'Chamádeme Simbad' (1ºT), 'A lenda de Sally Jones' (2ºT) e unha obra teatral por determinar (3ºT).

Nesta proposta didáctica de 1º de ESO os catro bloques concréntanse en nove unidades didácticas, que parten dun texto literario ou non literario para traballar a comprensión lectora, o coñecemento de léxico, a tipoloxía textual,

aspectos morfosintácticos e ortográficos de repaso ou ampliación e tarefas de expresión escrita e oral. Ademais, nas dúas primeiras unidades de cada trimestre trataranse contidos dos catro bloques, mentres que na última de cada un deles se desenvolverá un proxecto didáctico sobre un tema relevante deste nivel:

- 1º trimestre: achegamento lingüístico e sociocultural á Lusofonía.

- 2º trimestre: comprensión, análise crítica e produción de textos propios dos medios de comunicación, das redes sociais e da publicidade, especialmente no que garda relación co desenvolvemento crítico da personalidade a estas idades.

- 3º trimestre: desenvolvemento de destrezas orais ligadas á creatividade artística tales como a representación teatral, a historia contada, o recitado, a videocreación, o sonograma, a dramatización/radionovela, etc.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e a realidade plurilingüe e pluricultural da Península Ibérica, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas (e, máis concretamente, a do portugués, catalán e éuscaro), e as características das principais variedades dialectais do galego, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos e valorar a devandita diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formar opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta ás necesidades e aos intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e para gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio galego, portugués e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permitan establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía axeitada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Unidade 1: Hai alguén aí?	Esta primeira unidade serviranos para avaliar inicialmente o alumnado. Ademais, introducirase no coñecemento da variedade lingüística do mundo e as familias lingüísticas, prestando atención á nosa familia lingüística. Tamén estudaremos os diferentes tipos de signos e as súas partes, o que nos permitirá unha primeira aproximación á fonética e á súa representación (o alfabeto galego). Diferenciaremos grafía, dígrafo, fonema e ordenaremos alfabeticamente. A partir da lectura inicial, "A lingua das bolboretas", procuraremos o significado de palabras nos dicionarios, analizaremos os diferentes tipos de dicionarios e a información neles contida. Así mesmo, Introduciremos os conceptos de campo semántico e familia léxica, xunto coa polisemia, e coñeceremos o traballaremos o vocabulario da aula e o IES. A respecto dos contidos literarios, analizarase a forma e o contido do libro de lectura obrigatoria do trimestre. A avaliación inicial realizarase os primeiros días do curso.	10	13	X		
2	Unidade 2: Historias de ida e volta	Nesta unidade compararemos a lingua oral fronte á escrita así como o concepto de comunicación (verbal e non verbal) e os elementos que participan nela. O alumnado elaborará presentacións orais, polo que introduciremos os trazos principais da exposición: as súas fases e os elementos que debe posuír. O alumnado realizará unha exposición ante o grupo a través dos seus obxectos persoais imprescindibles (tarefa "O metro cadrado"). En relación ás clases de palabras, veremos o xénero e número de substantivos e a súa clasificación semántica. Ademais, repasaremos a acentuación (regras xerais, ditongos, tritongos e hiatos). A partir da lectura "Khoedi" e de textos expositivos, realizaranse actividades de subliñado, resumo e esquematización. En relación á sociolingüística, aproximaremos ao coñecemento e valoración das linguas de	10	13	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Unidade 2: Historias de ida e volta	Europa, en especial, á familia románica. Participación no Día da Biblioteca.	10	13	X		
3	Unidade 3: Somos diferentes, somos iguais	Esta unidade comeza coa lectura "Ser superheroe non é nada fácil", que dá entrada ao adxectivo, á acentuación diacrítica e especial e ás relacións semánticas da sinonimia e a antonimia, así como as interferencias lingüísticas (castelanismos). No tocante aos xéneros discursivos, analizaranse secuencias narrativas, que apoiarán a comparación entre textos literarios e non literarios. Por outra banda, profundaremos na diversidade lingüística existente na Península Ibérica. O alumnado investigará sobre as diferentes linguas do estado e a Lusofonía. Así mesmo, traballaranse os prexuízos lingüísticos ligados aos prexuízos raciais, culturais, de xénero que persisten na nosa sociedade. Empregaremos textos de diferentes formatos e tipos, fotografías, documentos audiovisuais etc. para que o alumnado entenda que son os prexuízos e como funcionan co obxectivo de que os detecten nas súas vidas e desenvolvan un pensamento crítico diante deles.	10	15	X		
4	Unidade 4: Os trazos importantes	Nesta unidade porase o foco nas secuencias textuais descritivas (tipos e características) a partir da lectura inicial "Rutie, a de Edna" e outros textos. Aproveitarase o estudo da descrición para afondar en cuestións da lingua escrita (emprego de b/v), de léxico (o corpo humano, o coidado e a hixiene persoal) e o artigo, os demostrativos e os posesivos. Redactaranse descricións de persoas da familia do alumnado ou persoas da dúa contorna. A respecto dos contidos literarios, analizarase a forma e o contido do libro de lectura obrigatoria do trimestre.	10	10		X	
5	Unidade 5: Contos por palabras	Esta unidade reforzará as secuencias textuais narrativas (elementos da narración) e descritivas (obxectos, lugares, elementos da natureza e animais). Redactaranse descricións dun espazo/lugar e das rotinas diarias a partir do achegamento ao léxico das accións habituais e as tarefas domésticas. Neste trimestre o alumnado elaborará presentacións orais a partir da tarefa "Sete días, sete fotos en branco e negro da miña vida". Aproveitarase o estudo deste tipo de textos para afondar no emprego dos signos de puntuación básicos (punto, coma e dous puntos), a ortografía	10	10		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	Unidade 5: Contos por palabras	do H e os determinantes identificadores e cuantificadores. Participación no Día de Rosalía e no 8M.	10	10		X	
6	Unidade 6: A poesía non morde	Nesta unidade analizaranse as principais características da poesía culta e da popular (rima, estrofas, recursos estilísticos, regueifas). Realizarase un obradoiro de poesía: lectura de haikus, romances, cantigas, romances, poesía actual, poesía visual...; xogos de creación colectiva; e escrita individual dun poema e presentación en formato visual (recitado). Aproveitarase para analizar a forma e o contido do libro de lectura obrigatoria do trimestre (poesía). As secuencias poéticas permitirannos analizar a forma e o emprego de pronomes. Tamén se repasará o uso do S e do X.	10	8		X	
7	Unidade 7: Procúranse reporteiros/as	Nesta unidade imos traballar a produción textual e a procura de información en diversos soportes. Centrarémonos nos textos xornalísticos, concretamente na noticia, coñecendo a súa estrutura e claves. Traballarase con textos do ámbito xornalístico e coas fontes de información introducindo ao alumnado na análise crítica das fontes para distinguir a información fiable da non fiable. Desta volta, o alumnado elaborará presentacións orais sobre algún tema de actualidade, que deberá investigar. A través desta secuencia textual, traballarase tamén os mecanismos de cohesión a partir da sintaxe da cláusula simple e o verbo. Tamén se repasarán cuestións da lingua escrita ("cc/ct" e "ct/t").	15	15			X
8	Unidade 8: Moita sorte!	Na sexta unidade veranse contidos relacionados coas variedades sociais e situacionais da lingua. O coñecemento e a identificación de variantes dialectais propias e alleas será o punto de partida para desterrar posibles prexuízos do alumnado e reflexionar sobre a riqueza lingüística do galego. O estudo das palabras invariables (adverbio, preposición e conxunción) completará o traballo co verbo irregular e os mecanismos de cohesión. Por último, porase o foco nas secuencias textuais instrutivas (instrucións dun xogo), permitíndonos este tipo de textos traballar tamén cuestións relacionadas coa lingua escrita (outros signos de puntuación).	15	12			X
9	Unidade 9: A nosa opinión conta	O alumnado investigará por grupos diferentes temáticas de interese educativo,	10	9			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	Unidade 9: A nosa opinión conta	da súa contorna ou máis xerais. Coa información que obteña terá que realizar un guión para un programa radiofónico, que se poderá gravar e editar co programa Audacity, e que poderá incorporar dramatizacións, faladoiros, reportaxes e entrevistas nas que se aborden con seguinte crítico as temáticas analizadas. A respecto dos contidos literarios, centrarase no xénero teatral, coñecendo as súas características en contraposición cos xéneros vistos. O alumnado interpretará breves textos dramáticos en grupo.	10	9			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Unidade 1: Hai alguén aí?	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer as linguas da Península Ibérica, especialmente as características básicas do portugués, do éuscaro e do catalán, e identificar algúns trazos dos repertorios lingüísticos e das variedades dialectais do alumnado, contrastándoos en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Enumera algunhas linguas da familia románica, localízalas nun mapa e coñece datos sobre a súa orixe.	PE	70
CA1.2 - Identificar, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna, prexuízos e estereotipos lingüísticos, adoptando unha actitude de respecto e de valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	O alumnado define bilingüismo e multilingüismo.		
CA2.4 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Identifica o tema e as ideas principais dun texto.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Sabe soletrear os grafemas e os dígrafos do galego. Coñece os fonemas do galego e a súa representación. Tamén sabe ordenar alfabeticamente as palabras.		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumnado identifica, nun texto dado, palabras dun campo semántico e diferéncias dunha familia léxica, así como manexar un dicionario de consulta, as partes dunha acepción e as palabras polisémica.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de maneira activa e adecuada, con actitudes de escoita activa e facendo uso de estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	O alumnado, en grupos de catro alumnas/os, participa activamente, respectando a quenda de palabra, con boa actitude e cortesía lingüística, nunha conversa sobre o inicio de curso e o instituto.	TI	30
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende o sentido global (información relevante, intencionalidade...) do libro de lectura obrigatoria do trimestre.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Observación da propia biografía lingüística e da diversidade lingüística da aula. As familias lingüísticas e as linguas do mundo. Sistemas de escritura. Nocións básicas: fórmulas de saúde e despedida, agradecemento e des-culpa. - Iniciación á reflexión interlingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e ceder a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
2	Unidade 2: Historias de ida e volta	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer as linguas da Península Ibérica, especialmente as características básicas do portugués, do éuscaro e do catalán, e identificar algúns trazos dos repertorios lingüísticos e das variedades dialectais do alumnado, contrastándoos en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Enumera algunhas linguas da familia románica e outras dentro de Europa.	PE	70
CA2.5 - Planificar e redactar textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	O alumnado, logo de subliñar as ideas principais dun texto, redacta un resumo da información máis salientable e elabora un esquema dos contidos tratados.		
CA2.9 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado identifica, nunha conversa ou entrevista gravada, os principais elementos do feito comunicativo (emisor, receptor...).		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado coñece e sabe distinguir os trazos diferenciais entre a lingua oral e a lingua escrita, atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. Tamén sabe aplicar correctamente as regras de acentuación básicas e en ditongos e hiatos.		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Coñece as regras de formación do xénero e do número e a clasificación semántica de substantivos.		
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Comprende as características dos textos orais.	TI	30
CA2.2 - Realizar narracións e exposicións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez e coherencia e co rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza unha exposición oral breve de carácter persoal con fluidez, nun rexistro axeitado e manexando os recursos non verbais.		
CA2.4 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Recoñece as fases de elaboración, a estrutura e as características dos textos expositivos orais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades e deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	O alumnado acode á biblioteca escolar con motivo da celebración do Día da Biblioteca, selecciona unha obra de acordo coa preselección do profesorado e os seus gustos ou preferencias de lectura e explica o motivo da súa escolla.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Observación da propia biografía lingüística e da diversidade lingüística da aula. As familias lingüísticas e as linguas do mundo. Sistemas de escritura. Nocións básicas: fórmulas de saúdo e despedida, agradecemento e des-culpa. - Recoñecemento das linguas da Península Ibérica, especialmente do portugués, do éuscaro e do catalán. - Iniciación á reflexión interlingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Aproximación ás secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas, descritivas, dialogadas e expositivas. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e ceder a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha preselección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de maneira orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector - Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora. - Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais. - Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Expresión pautada a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e da valoración persoal de obras e fragmentos literarios. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	Unidade 3: Somos diferentes, somos iguais	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer as linguas da Península Ibérica, especialmente as características básicas do portugués, do éuscaro e do catalán, e identificar algúns trazos dos repertorios lingüísticos e das variedades dialectais do alumnado, contrastándoos en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Coñece a situación xeográfica das linguas de España e Portugal, coñece datos sobre a súa orixe e recoñece a área dialectal na que se insire a súa bisbarra. Recoñece os países que interan o espazo lusófono.	PE	70
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Comprende a estrutura e as características dos textos narrativos.		
CA2.4 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Recoñece castelanismos léxicos frecuentes en textos escritos e multimodais dados do ámbito persoal, social e académico e sabe substituílos pola forma galega correcta.		
CA2.9 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Distingue e identifica a linguaxe icónico verbal da banda deseñada.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Recoñece o tema e pode resumir o argumento dunha secuencia narrativa (estereotipos e prexuízos a través de banda deseñada).		
CA3.4 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e modelos, a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, atendendo á configuración dos xéneros e subxéneros literarios.	O alumnado identifica, en textos dados e na obra de lectura obrigatoria, algúns trazos formais do xénero narrativo (narradores, personaxes, estrutura...).		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Incorpora, nun texto dado, palabras sinónimas e antónimas co obxectivo de evitar repeticións no discurso. Tamén sabe aplicar correctamente as regras de acentuación diacríticas e os casos especiais.		
CA4.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Localiza adxectivos (e substantivos) en textos narrativos e identifica cales son as categorías gramaticais predominantes.		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Coñece as regras de formación do xénero e do número do adxectivo, as súas clases e os graos da comparación.		
CA1.2 - Identificar, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna, prexuízos e estereotipos lingüísticos, adoptando unha actitude de respecto e de valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	Detecta nun texto multimodal (viñeta) prexuízos e/ou estereotipos lingüísticos relativos á utilidade da lingua galega e expón, oralmente e nun debate, algún argumento para refutalos.		
CA2.10 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Emprega unha linguaxe inclusiva e non discriminatoria na súa exposición	TI	30
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Identifica en textos literarios e multimodais e contraargumenta oralmente e en grupo situacións de desigualdade, discriminación, prexuízos, etc. de tipo racial, sexista, lgtbifóbico, etc.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Observación da propia biografía lingüística e da diversidade lingüística da aula. As familias lingüísticas e as linguas do mundo. Sistemas de escritura. Nocións básicas: fórmulas de saúde e despedida, agradecemento e des-culpa. - Recoñecemento das linguas da Península Ibérica, especialmente do portugués, do éuscaro e do catalán.

Contidos

- Os países lusófonos: localización, poboación, costumes... Coñecemento das primeiras nocións de lingua portuguesa. A ortografía. Semellanzas e diferenzas existentes cos sistemas ortográficos galegos. Iniciación ao coñecemento do léxico.
- Iniciación á reflexión interlingüística.
- Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos do galego e exploración das formas de os evitar.
- Contexto vinculado ás estratexias de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Aproximación ás secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas, descritivas, dialogadas e expositivas.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital. Ris-cos de desinformación, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e elementos paratextuais dos textos icónico-verbais e multimodais.
- Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal, dos abusos a través da palabra e dos usos manipuladores da linguaxe.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir un modelo de lingua de calidade.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Expresión da experiencia lectora, con apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos, con outras manifestacións artísticas e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Lectura con perspectiva de xénero.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
4	Unidade 4: Os trazos importantes	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado sabe identificar, en textos escritos, orais ou multimodais, as características das secuencias textuais descritivas (estrutura, tipos...).	PE	70
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece textos descritivos de tipo literario fronte ao non literario, argumenta a súa especificidade e identifica as súas características.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Sabe aplicar correctamente as regras de uso das letras B e V. Identifica e incorpora correctamente nos seus textos o léxico adquirido na unidade (o corpo humano, o coidado e a hixiene persoal).		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Identifica o artigo e os determinantes demostrativos e posesivos e realiza correctamente as contraccións.		
CA2.5 - Planificar e redactar textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Elabora unha descrición dunha persoa incorporando as características do xénero discursivo.	TI	30
CA2.8 - Revisar os propios textos de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e retocar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa a descrición coa axuda do corrector, detecta problemas léxicos e gramaticais, e é capaz de solucionarlos e explicalos cunha metalinguaxe específica.		
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende o sentido global (información relevante, intencionalidade...) do libro de lectura obrigatoria do trimestre.		
CA3.6 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Elabora, a partir de modelos dados, unha descrición dunha persoa na que introduce recursos estéticos literarios con finalidade artística (metáfora, comparación, hipérbole...).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Aproximación ás secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas, descritivas, dialogadas e expositivas. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir un modelo de lingua de calidade. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos, con outras manifestacións artísticas e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. - Lectura con perspectiva de xénero. - Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.). - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
5	Unidade 5: Contos por palabras	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado identifica as características propias de secuencias narrativas literarias (identificar estrutura, elementos da narración e recursos en contos) e descritivas (tipos, características, estrutura).	PE	70
CA2.4 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Identifica o tema e as ideas principais dun texto (narrativo e/ou descritivo) e e fai un resumo de diversos tipos de textos.		
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende o sentido global (información relevante, intencionalidade...) dun texto dado seguindo o esquema traballado na lectura que abre a unidade.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Sabe aplicar correctamente as regras de uso da letra H. Incorpora correctamente nos seus textos o léxico adquirido na unidade (accións habituais e tarefas domésticas).		
CA4.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	identifica e clasifica os determinantes cuantificadores e identificadores nun texto dado e úsaos correctamente.		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Sabe empregar correctamente e detectar erros relativos ao emprego dos signos de puntuación básicos (punto, coma, dous puntos).		
CA2.2 - Realizar narracións e exposicións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez e coherencia e co rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza unha exposición oral breve de carácter persoal con fluidez, nun rexistro axeitado e as características dos textos expositivos de base narrativa (Tarefa Sete días, sete fotos en branco e negro da miña vida).	TI	30
CA2.3 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de maneira activa e adecuada, con actitudes de escoita activa e facendo uso de estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	O alumnado participa activamente da rolda de preguntas e respostas que segue á exposición oral "Sete días...". Faino respectando a quenda, con boa actitude e cortesía lingüística.		
CA2.5 - Planificar e redactar textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Elabora descrições dun espazo e da súa rutina habitual incorporando as características deste xénero discursivo e incorporando os campos semánticos vistos na unidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Revisar os propios textos de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e retocar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa os textos orais e escritos de tipo descritivo e narrativo elaborados coa axuda do corrector, detecta problema léxicos e gramaticais, e é capaz de solucionarlos e explicalos cunha metalinguaxe específica.		
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Logo de valorar a forma e o contido do borrador dos seus textos (descricións escritas e exposición oral), o alumnado debe empregar procedementos comunicativos para melloralo e emendar o que for preciso.		
CA3.3 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades e deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	O alumnado, logo de avaliar a lectura obrigatoria do trimestre, escolle unha lectura voluntaria a partir da listaxe de lecturas optativas ofrecida polo profesorado, con especial predominancia da obra de Rosalía de Castro e a as lecturas de igualdade. .		
CA3.6 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado, en pequenos grupos, realiza unha obra artística de tipo literario e plástico que fusiona a poesía de Rosalía e o 8M.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Aproximación ás secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas, descritivas, dialogadas e expositivas. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e

Contidos

- de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir un modelo de lingua de calidade.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de maneira orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector
- Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora, con apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais.
- Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos, con outras manifestacións artísticas e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e da valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura con perspectiva ambiental e ecolóxica, con especial incidencia na mudanza climática e na protección e benestar dos animais.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
6	Unidade 6: A poesía non morde	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Diferencia forma e contido nos textos poéticos: intencionalidade, voces, recursos estilísticos, forma.	PE	70
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece poemas cultos e populares e explica as diferenzas.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Sabe aplicar correctamente as regres de uso das letras S e X.		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Distingue pronomes de determinantes. Distingue pronomes tónicos e átonos e TE e CHE. Utiliza correctamente as contraccións. Coloca correctamente o pronome átono.		
CA2.8 - Revisar os propios textos de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e retocar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa o poema coa axuda do corrector, detecta problemas léxicos e gramaticais, e é capaz de solucionarlos e explicalos cunha metalinguaxe específica.	TI	30
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	O alumnado asiste e participa activamente nas actividades do obradoiro de poesía, expresa a súa opinión sobre un poema da súa elección e colabora na escrita dun poema colectivo.		
CA3.3 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades e deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Selecciona poemas dunha antoloxía argumentando a súa escolla.		
CA3.5 - Establecer de maneira guiada vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Relaciona o contido dun poema con imaxes. Analiza e pon en común co grupo o sentido global (información relevante, intencionalidade...) da obra poética lida no trimestre.		
CA3.6 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea un videopoema.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir un modelo de lingua de calidade.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector
- Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación de textos sinxelos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
7	Unidade 7: Procúranse reporteiros/as	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Comprende a estrutura da noticia e as súas claves (os 6 K).	PE	80
CA2.5 - Planificar e redactar textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Escrebe unha noticia respectando as partes e empregando unha lingua obxectiva.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Redacta correctamente oracións simples e localizar nelas as frases e funcións sintácticas principais (SUX, PDO, CD, CI e CC). Sabe aplicar correctamente as regras de uso dos grupos cultos -cc- e -ct-..		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Formular xeneralización sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Coñece a estrutura do verbo regular. Distingue tempos e modos.		
CA2.2 - Realizar narracións e exposicións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez e coherencia e co rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza unha exposición oral dun tema de escolla libre que investigará previamente. Expón con fluidez, nun rexistro axeitado e manexando os recursos non verbais.		
CA2.4 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Recoñece as fases de elaboración, a estrutura e as características dos textos expositivos orais.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	Consulta e selecciona, coa axuda do profesorado, a información pertinente para desenvolver a súa exposición, sen copiala textualmente, respectando os dereitos de propiedade intelectual.		
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	Distingue as distintas intencións coas que se presenta a mesma noticia	TI	20
CA2.8 - Revisar os propios textos de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e retocar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa a descrición coa axuda do corrector, detecta problemas léxicos e gramaticais, e é capaz de solucionarlos e explicalos cunha metalinguaxe específica.		
CA2.10 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Procura empregar unha lingua non marcada.		
CA4.2 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e adoptando un punto de vista crítico e de respecto aos principios de propiedade intelectual.	Contrasta con axuda da profesora varias versións dunha mesma noticia, redacta a súa propia versión, respectando os principios de propiedade intelectual.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Escrebe con coherencia e corrección sen cometer moitos erros ortográficos e léxicos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Aproximación ás secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas, descritivas, dialogadas e expositivas. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria. Orde das palabras e concordancia. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
8	Unidade 8: Moita sorte!	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna, prexuízos e estereotipos lingüísticos, adoptando unha actitude de respecto e de valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	O alumnado identifica algúns trazos dialectais da súa e doutras áreas lingüísticas e valora estes fenómenos como mostra da riqueza do galego.		
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado sabe identificar, en textos escritos, orais ou multimodais, as características dos textos instrutivos.	PE	80

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explica que é un verbo irregular e semirregular e sabe conxugar os máis frecuentes.		
CA4.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Distingue as palabras invariables e o seu papel como elementos de cohesión textual. Sabe empregar correctamente e detectar erros relativos ao emprego dos signos de puntuación (interrogación e exclamación, dous puntos, punto e coma, guión...).		
CA2.3 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de maneira activa e adecuada, con actitudes de escoita activa e facendo uso de estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	O alumnado participa activamente na planificación dun xogo e na procura de información sobre as instrucións de uso, con boa actitude e cortesía lingüística.		
CA2.5 - Planificar e redactar textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Elabora, en grupos, as instrucións dun xogo (formato folleto).		
CA2.9 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado explica o grao de formalidade do texto instrutivo, distingue o propósito comunicativo e interpreta as súas intencións.	TI	20
CA3.1 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	O alumnado, logo de procurar e contrastar información na biblioteca, elabora un xogo interactivo sinxelo de preguntas e respostas cunhas instrucións de uso.		
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado é quen de realizar unhas instrucións atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados no seu desenvolvemento.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos do galego e exploración das formas de os evitar. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de maneira progresivamente autónoma a partir dunha preselección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - expresión da experiencia lectora, con apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Aproximación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria. Orde das palabras e concordancia. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
9	Unidade 9: A nosa opinión conta	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	O alumnado identifica as características propias de secuencias dramáticas literarias (identificar estrutura, elementos e recursos teatrais).	PE	30
CA2.1 - Valorar a forma e o contido de textos escritos, orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Interpreta un papel na peza de teatro radiofónico cunha linguaxe correcta, intención e manexando os tons de voz e os silencios ou diálogo, cunha linguaxe correcta, respectando as regras de cortesía e as quendas de palabra sobre o tema escollido argumentando a súa posición.	TI	70
CA2.2 - Realizar narracións e exposicións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez e coherencia e co rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Fala de maneira clara asumindo o papel que lle tocou, con fluidez, coherencia, corrección lingüística e manexando os recursos non verbais, neste caso a voz.		
CA2.3 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de maneira activa e adecuada, con actitudes de escoita activa e facendo uso de estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Participa de maneira ordenada no grupo de traballo, respectando as quendas de palabra e cunha actitude de escoita activa.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Planificar e redactar textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	En grupo, prepara textos teatrais e radiofónicos ou un diálogo sobre temas sociais logo de buscar información sobre eles e guionalos.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	Consulta e selecciona, coa axuda do profesorado, a información pertinente para desenvolver a súa exposición, sen copiala textualmente, respectando os dereitos de propiedade intelectual.		
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	Selecciona fontes de información fiables e citaas.		
CA2.8 - Revisar os propios textos de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e retocar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Detecta problemas léxicos e gramaticais, e é capaz de solucionarlos coa axuda do corrector e de dicionarios.		
CA2.10 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Emprega unha linguaxe inclusiva e non discriminatoria.		
CA3.6 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Colabora na creación dunha peza teatral colectiva ou dun diálogo (faladoiro) sobre un tema social de actualidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Aproximación ás secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas, descritivas, dialogadas e expositivas. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital. Ris-cos de desinformación, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e elementos paratextuais dos textos icónico-verbais e multimodais. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e ceder a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.

Contidos

- Producción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Correlación temporal no discurso relatado.
- Promoción dun modelo lingüístico afastado da castelanización e da deturpación para conseguir un modelo de lingua de calidade.
- Lectura guiada. Lectura de obras relevantes da literatura xuvenil contemporánea galega e do patrimonio literario lusófono, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación de textos sinxelos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).

4.1. Concrecións metodolóxicas

Partirase en cada unidade da preceptiva explicación do profesor/a de todos aqueles termos e conceptos necesarios para a correcta interpretación e aprendizaxe dos contidos teóricos, así como para a adecuada realización de todos os supostos prácticos que se realicen para asentar adecuadamente os devanditos conceptos teóricos.

Tamén se proporán preguntas que supoñan un revulsivo para as/os estudantes e que incrementen a súa atención por medio da interacción co/coa docente. É moi relevante para o profesor/a a premisa de ensinar a aprender, segundo a cal a aprendizaxe é un proceso que se desenvolve ao longo da vida, por iso, correspóndelle á/ao docente ir dotando o seu alumnado dunha progresiva autonomía que lle permita "aprender a aprender", a buscaren por si mesmos a información que teñen ao seu alcance para que o día de mañá saiban desenvolverse.

LIÑAS METODOLÓXICAS:

O principal propósito que se procura é mellorar a competencia comunicativa en lingua galega. Por tanto, analizaranse e comentaranse todos os contidos lingüísticos teóricos que permitan mellorar na práctica a devandita competencia, e realizaranse actividades encamiñadas a conseguir uns contidos que teñan relación e influencia directa no uso progresivamente consciente e coidado da lingua.

Sabemos que o desenvolvemento intelectual pode ser acelerado mediante o emprego de determinadas estratexias didácticas, por iso, a metodoloxía de ensino en Lingua Galega e Literatura tratará de ser o máis activa posible, para mellorar os vínculos entre o alumnado e mesmo que favoreza as relacións interculturais, por suposto incluíndo na mesma liña a ensinanza por competencias. Tratarase na, medida do posible, de atender os diferentes ritmos para que todo o alumnado de cada grupo vaia adquirindo os coñecementos básicos.

Outra cuestión a ter en conta é o traballo da oralidade en contextos formais, cunha progresiva eliminación de interferencias lingüísticas e da conversión de usos coloquiais en usos máis coidados dada a tendencia a considerar a lingua galega subalterna da lingua predominante no espazo social.

LIÑAS DE ACTUACIÓN NO PROCESO DE ENSINO E APRENDIZAXE:

-Uso de distintos métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e que o capaciten para acceder á formación superior ou ao futuro profesional de forma competente.

-Realización de tarefas complexas, de xeito que o alumnado teña que mobilizar un amplo conxunto de recursos e saberes para afrontar con éxito as diferentes situacións comunicativas e sexa quen de responder aos retos da sociedade do século XXI, que require persoas cultas, críticas e ben informadas.

-Deseño de proxectos significativos para o alumnado, baseados en contextos recoñecibles, que teñan en conta, se for posible, as súas vivencias particulares e o reforzo do seu compromiso co desenvolvemento sostible, a defensa dos dereitos humanos e a convivencia igualitaria, inclusiva, pacífica e democrática.

-Traballo cooperativo, coa proposta de tarefas nas que o alumnado debe regular a súa conduta e a súa capacidade para se relacionar cos demais, estimulando o respecto crítico a outros puntos de vista, o recoñecemento dos propios valores e limitacións, a adaptación ás necesidades colectivas, a asunción de responsabilidades e o respecto ás normas acordadas.

-Atención á diversidade, con atención individualizada dentro das posibilidades do grupo, na prevención das

dificultades de aprendizaxe, con tarefas de ampliación para aquel alumado que precise afondar máis nos contidos.
-Uso de estratexias para traballar transversalmente a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o fomento da creatividade, do espírito científico e do emprendemento. A adquisición destas destrezas pode acadarse a través da lectura de distintos tipos de textos, da súa comprensión e da reflexión arredor deles.

-Desenvolvemento gradual e progresivo dos obxectivos e dos contidos de maneira que, alén de incrementar a dificultade dos procesos e situacións comunicativas, tamén se vaian adquirindo habilidades máis complexas que propicien a aprendizaxe individual e autónoma.

-Potenciación da reflexión interlingüística, centrada especialmente na lingua galega e portuguesa. Buscamos a intercomunicación nos dous idiomas con actividades que favorezan a adquisición doutras habilidades que, como a mediación, poden resultar moi útiles na futura traxectoria profesional da mocidade galega. Con este fin, os centros educativos, a través do profesorado de Lingua Galega, o equipo de dinamización da lingua galega, a biblioteca ou outros departamentos así como a través de programas internacionais, poderán promover actuacións que, de xeito presencial ou virtual, propicien os intercambios lingüísticos entre o alumnado galego e lusófono (encontros, concursos, festivais...).

-Traballo interdisciplinario e a coordinación con outros departamentos e equipos do centro, especialmente co equipo de dinamización da lingua galega e o equipo de biblioteca como mellor vía para promover actuacións tanto de xeito presencial como virtual: saídas didácticas, exposicións, espectáculos...

-Proposta de lectura de obras que, alén de ampliar os ámbitos de coñecemento do alumnado e de melloraren o seu nivel de capacidade verbal, promovan a defensa de valores socioculturais e éticos (dereitos humanos, conciencia ambiental, benestar animal...).

-Énfase nas estratexias que fomenten a oralidade e as competencias activas co fin de que o alumnado adquiera os recursos necesarios para se expresar correctamente nunha ampla variedade de situacións comunicativas (espontáneas ou planificadas) e de contextos (formais e informais). Entre o amplo abano de actuacións que contribúen ao desenvolvemento desta destreza, están o cinema, as dramatizacións e representacións teatrais, a radio coas súas múltiples posibilidades (informativos, publicidade, teatro radiofónico...), a música (rap, poemas musicados...) e todo tipo de iniciativas en formato audiovisual.

-Cultivo da sensibilidade estética e cultural do alumnado para que sexa quen de apreciar a beleza das obras literarias e para fomentar o enriquecemento do seu acervo cultural e das súas posibilidades de expresión, a través, por exemplo, da realización de exposicións, comentarios, adaptacións audiovisuais de relatos etc.

-Desenvolvemento da competencia dixital en lingua galega a través das TIC e o coñecemento de recursos dixitais que faciliten a procura de información, a revisión dos textos e a súa posterior divulgación, sempre respectando os dereitos da propiedade intelectual.

Hora de libre disposición de centro

Segundo o Artigo 3 da ORDE do 26 de maio de 2023 pola que se desenvolve o Decreto 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria, os centros docentes contarán con ata dúzas horas de Libre disposición, que se dedicarán a incrementar a carga lectiva dunha ou dúas das materias recollidas respectivamente nos números 1 e 2 do artigo 9 do Decreto 156/2022, do 15 de setembro. No noso caso, acordouse destinar 1 hora a reforzo de Lingua Galega de 1º ESO, que será impartida polo profesorado titular da materia nos diferentes grupos (A e B). Así mesmo, no Artigo 28, de Promoción, a hora de libre disposición fica excluída da suma dos períodos lectivos semanais que afectan á promoción do alumnado e que están establecidos no anexo IV do Decreto 156/2022.

O Departamento de Lingua Galega acordou dedicar esta sesión lectiva semanal a traballar as competencias de comprensión e expresión a partir da lectura, posto que:

- As linguas son instrumentos de comunicación social, de conservación e transmisión do coñecemento, de participación cidadá, investigación etc., polo que a competencia comunicativa constitúe un pilar no desenvolvemento pleno do alumnado a nivel persoal e social.

- As destrezas de comprensión e expresión son transversais a todas as áreas de coñecemento, máis alá das puramente lingüísticas, de xeito que o traballo destas habilidades repercutirá na totalidade das materias curriculares.

- A aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, polo que estes contidos, procesos e estratexias serán igualmente trasladables ás restantes linguas estudadas polo alumnado.

- O alumnado do IES Nº 1 da Estrada presenta certas carencias no referido ás competencias de comprensión e expresión, polo que resulta preciso traballar estas habilidades de forma regular e cunha maior exhaustividade que a que permiten as horas lectivas fixadas para cada nivel educativo.

- Fomentar o uso do rexistro formal en galego, xa que a pesar de ser galegofalante nunha alta porcentaxe, o alumnado está instalado nos usos orais coloquiais.

Entre os obxectivos desta hora de reforzo da lingua galega en 1º ESO, destácanse os seguintes:

- Mellorar as habilidades relacionadas coa comprensión de textos de diferentes tipoloxías.
- Desenvolver a capacidade para realizar inferencias nun texto.
- Desenvolver o espírito crítico en relación á información transmitida nos textos.
- Traballar técnicas de análise e síntese, nomeadamente subliñado e resumos.

Por último, en relación á metodoloxía, a presente proposta debe entenderse dende o enfoque comunicativo, que ten como obxecto o fornecemento das ferramentas precisas para empregar a lingua en diferentes contextos comunicativos. Para lograr os obxectivos detallados anteriormente, propónse dedicar unha hora semanal fixa ao traballo exclusivo das competencias de comprensión e expresión a partir de lecturas tanto de ficción como de textos informativos e divulgativos. Nesta sesión semanal propoñeranse diferentes actividades destinadas á comprensión e, nalgún caso, á produción escrita e oral de textos, co obxectivo de que o alumnado poida traballar regularmente estes contidos de forma supervisada e individualizada.

Para isto, partírase dunha metodoloxía activa, na que o alumnado se sitúe no centro do proceso de ensinoaprendizaxe e a persoa docente se converta en guía do devandito proceso. Ademais, este enfoque permitirá conectar as actividades cos intereses do alumnado (por exemplo, a través das temáticas tratadas nos textos), fomentando así a súa motivación, o que constitúe a base da aprendizaxe significativa.

Finalmente, fomentárase tamén a autoavaliación e a coavaliación, o que permitirá un exercicio de reflexión que resulta de grande interese á hora de adquirir e asimilar as competencias traballadas.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Lingua Galega e Literatura 1º ESO: Plataforma Edixgal (materiais de elaboración propia)
Rial, Ana e Manuel Rosales, Proxecto Cotovía. Lingua Galega e Literatura 1º e 2º ESO: http://cotovia.org/proxecto/index.html
Fernández, Luciano, Remexer. Materiais e propostas de Lingua e Literatura: https://remexer.com/
VV. AA., Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego, RAG/ILG, 2003.
Feixó Cid, Xosé G., Gramática da lingua galega. Síntese práctica, Vigo: Xerais, 2021.
López Viñas, Xoán; Lourenço Mória, Cilha & Moreda Leirado, Marisa, Gramática práctica da lingua galega. Comunicación e expresión. A Coruña: Baía Edicións, 2011.
VV AA, Gran Dicionario Xerais da lingua, 2 tomos. Xerais. Vigo, 2009.
Cadernos de Lingua da Editorial Anaya (Expresión Oral, Escrita, Ortografía, etc.) adaptados a cada un dos niveis.
Rosales Graña, Manuel, Fonética e Fonoloxía do galego: http://cotovia.org/fonetica/index.html
Rosales Graña, Manuel, Conxugador de verbos galegos: http://cotovia.org/proxecto/conxugador/index.html
Núñez Singala, Manuel, En galego, por que non?, Vigo: Galaxia, 2021.

Ademais do seu computador persoal (Plataforma Edixgal), os computadores da aula de referencia e da biblioteca son equipos que o alumnado ten ao seu dispor, así como o material bibliográfico depositado na Biblioteca, onde terá acceso aos libros de lectura obrigatoria así como ás obras de lectura voluntaria e aínda aos títulos do programa Gardas Lectoras, publicacións periódicas (por exemplo, O Papagaio: <https://opapagaio.gal/>) e xogos para consultar información, realizar traballos de investigación etc.

Entre os recursos dixitais (dicionarios en liña, xornais dixitais e acceso a diversos sitios e plataformas de contidos na rede, destacaremos os seguintes pola presenza que terán na nosa materia:

- Dicionario da Real Academia Galega: <http://www.realacademiagallega.org/dicionario>
- Dicionario de Galego DIGALEGO: <https://digalego.xunta.gal/gl>
- Dicionário Estraviz: <https://estrviz.org/>
- Dicionario de pronuncia da lingua galega: <http://ilg.usc.es/pronuncia/>

- Vocabulario ortográfico da lingua galega (VOLG), RAG / ILG, Galaxia: <http://www.realacademiagalega.org/recursos-volg>
- Diccionario de Sinónimos do Galego, UVigo: <http://sli.uvigo.es/sinonimos/>
- Diccionario castelán-galego, Rinoceronte Editora: <https://rinoceronte.gal/diccionario/>
- Aulas Galegas: <https://aulasgalegas.org/category/linguas/galego/>
- O Portal das Palabras, Real Academia Galega e Fundación Barrié: <http://www.portaldaspalabras.org/>
- Aulas Galegas: <https://aulasgalegas.org/category/linguas/galego/>
- O Portal das Palabras, Real Academia Galega e Fundación Barrié: <http://www.portaldaspalabras.org/>
- Medios de comunicación en galego, principalmente a CRTVG (<http://www.crtvg.es/>), Praza Pública (<https://praza.gal/>) e Nós Diario (<https://www.nosdiario.gal/>), tamén en papel.
- Galicia Ciencia. Xornalismo e Divulgación: <https://www.gciencia.com/>
- Galipedia: <https://gl.wikipedia.org/wiki/Portada>

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao comezo de cada curso e coa finalidade de adecuar o ensino da materia ao alumnado e facilitar a progresión satisfactoria do seu proceso de aprendizaxe, realizaremos unha avaliación inicial, que será o punto de referencia para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo, así como para adoptar aquelas medidas de apoio, reforzo e recuperación que se consideren oportunas para cada alumna ou alumno.

A avaliación inicial será, xunto coa información obtida a través do Departamento de Orientación e da consulta do expediente académico da alumna ou alumno no XADE, unha ferramenta esencial para que o profesorado poida coñecer o nivel académico do alumnado nas distintas competencias, co fin de poder adaptar o seu proceso de ensinanza e a súa proposta didáctica a ese nivel.

A avaliación inicial constitúe o factor preventivo por excelencia na atención á diversidade en xeral, e na atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, en particular. Será de grande importancia a coordinación de todo o profesorado que imparta docencia en cada grupo co fin de tomar medidas conxuntas que faciliten o progreso do alumnado. Seguiremos, en todo caso, as directrices que establezan o Departamento de Orientación, a Xefatura de Estudos e a Comisión de Coordinación Pedagóxica.

Para a realización da avaliación inicial poderanse empregar algúns dos seguintes procedementos e instrumentos:

- Realización de probas escritas nas que se obteña información sobre os coñecementos previos do alumnado e o grao de desenvolvemento das competencias clave. Estas probas poderán incluír os seguintes criterios de avaliación:
  - * Apreciación da capacidade de comprensión lectora (destacar as ideas fundamentais dun texto, ou resumilo).
  - * Valoración da capacidade de expresión escrita (redactar un texto acorde a unhas determinadas instrucións).
  - * Valoración do coñecemento da lingua (localizar nun texto distintas clases de palabras, xustificar a acentuación de determinadas palabras do texto, explicar o significado dalgunhas palabras...).
  - * Valoración da capacidade para relacionar os coñecementos de lingua e sociedade con situacións da vida real (por exemplo, explicar se as linguas que se falan en Galicia se atopan en situación de igualdade).
  - * Valoración da comprensión e o interese polas expresións culturais (por exemplo, expoñer os sentimentos e emocións que transmite un poema, recoñecer recursos literarios etc.).
  - * Valoración do interese e agrado polo estudo e a lectura.
- Probas de comprensión e expresión oral.
- Cuestionarios de actitudes e intereses.
- Análise dos informes finais individualizados do alumnado na etapa ou curso anterior.
- Información obtida a través da persoa titora e do profesorado que impartiu a materia no curso anterior, e especialmente a comunicada polo Departamento de Orientación sobre alumnado con dificultades de aprendizaxe.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	10	10	10	10	15	15	10	100
Proba escrita	70	70	70	70	70	70	80	80	30	69
Táboa de indicadores	30	30	30	30	30	30	20	20	70	31

Criterios de cualificación:

Co obxectivo de establecer criterios comúns á hora de avaliar o alumnado, este departamento decidiu propor as seguintes porcentaxes nos criterios de avaliación:

a) 70% da cualificación total: probas escritas sobre procedementos e conceptos tanto de Lingua como de Literatura. Realizaranse, cando menos, dúas por trimestre.

b) 20% da cualificación total: a súa valoración dependerá, en cada avaliación, dos criterios de que dispoña cada docente segundo o traballo desenvolvido; é dicir, non sempre será posible ter en conta todo o que a seguir se enumera. En todo o caso, teñen cabida:

- Textos escritos e orais.
- Traballos encomendados polo profesorado e entregados dentro do prazo.
- Controis puntuais (con ou sen aviso previo).
- Traballos sobre expresión oral.
- Seguimento do alumnado, a partir da seguinte escala de estimación:
- Realización das tarefas cando llas demanda o profesorado.
- Seguimento das instrucións académicas.
- Participación activa na aula.
- Preguntas pertinentes e consulta das dúbidas.
- Control do caderno, que recolle as actividades de aula.
- Respecto pola súa quenda e intervención na aula de xeito oportuno.
- Traballo en grupo cos compañeiros e compañeiras.
- Trae o material, é coidadoso/a con el, arquívao e presenta debidamente os seus escritos.

Á hora de avaliar as probas escritas dos apartados a) e b) terase en conta a corrección na expresión: presentación, ortografía, puntuación, acentuación, redacción... Os erros poderán descontar ata un máximo de 2 puntos sobre a cualificación global. O cálculo levarase a cabo segundo a seguinte clasificación:

- Moi graves: solucións que son alleas ao sistema lingüístico do galego, como tempos compostos, mala colocación dos clíticos, etc. Descontaranse 0,2 puntos por cada un.
- Graves: solucións ortográficas contrarias á norma lingüística (b/v, h, y, etc.) e acentuación diacrítica. Descontarase 0,1 punto por cada un.
- Leves: solucións galegas alleas ao estándar vixente e acentuación non diacrítica. Descontaranse 0,05 puntos por cada un.

c) 10% da cualificación total: lecturas comúns e voluntarias.

Dado que o fomento da lectura aparece como un dos obxectivos básicos deste departamento, as lecturas voluntarias realizadas por alumnos e alumnas ao longo do curso computaranse sempre en positivo, é dicir, computará positivamente realizar lecturas non obrigatorias, pero non se penalizará o feito de non realizalas.

Queda a criterio do profesorado o tipo de proba ou de seguimento que se realice para verificar se a obra foi lida polo alumnado (club de lectura, proba escrita, traballo...).

Ademais, en relación ao apartado b), e seguindo na liña da didáctica común para todas as linguas do centro, poderemos utilizar o modelo de rúbrica común a outros departamentos de linguas (vid. Anexos da Programación no apartado do Departamento de Lingua galega na páxina web do IES), como criterio de corrección para certas tarefas da clase, mediante a cal obteremos unha valoración individualizada para os estándares de aprendizaxe. Este modelo de rúbrica pode ser modificado por calquera compoñente do departamento para adaptalo ás valoracións concretas que precise rexistrar no seu traballo docente. En calquera caso, esta rúbrica, ou outra similar feita para avaliar unha tarefa concreta, só será utilizada naqueles casos en que a profesora encargada o valore conveniente.

A nota trimestral resulta da media ponderada dos diferentes instrumentos de avaliación. A primeira avaliación terá un peso do 30%, a 2ª avaliación tamén do 30% e a 3ª avaliación do 40%.

Para aprobar a materia é condición previa a contnuidade no esforzo: a avaliación fnal é produto do traballo de todo o curso ao se tratar dunha avaliación continua. A nota final é o resultado da media ponderada das tres avaliacións -30%

(1ª aval.) + 30% (2ª aval.) + 40% (3ª aval.)-, ou, no caso de estaren suspensas, das súas recuperacións, e sexa igual ou superior a 4.50 p.

Criterios de recuperación:

Dado que os contidos son progresivos e, xunto coas capacidades e actitudes, se combinan no desenvolvemento das competencias, a avaliación sumativa e continúa debe incidir na recuperación cando non sexan superados. Polo tanto, seguirase o seguinte procedemento para a súa recuperación con aquel alumnado que non supere a materia en cada unha das avaliacións trimestrais:

- Aplicaranse medidas de reforzo educativo cando o progreso do alumnado non sexa o axeitado tratando de garantir a obtención dos obxectivos imprescindibles para continuar o proceso educativo.
- Os contidos poderán recuperarse a través da entrega de traballos e de boletíns de exercicios de reforzo que o profesorado crea oportunos traballar para obter o aprobado, así como por medio da mellora de traballos que foron cualificados negativamente.
- O/a alumno/a que suspenda os libros de lectura obrigatoria (10% da nota trimestral) poderá recuperalos ben a través dunha tarefa de tipo creativo ou de investigación relacionada coa lectura ben por medio dalgunha pregunta referida á lectura incluída na proba de recuperación, que computará un 10%, que é a porcentaxe de cualificación correspondente ás lecturas.
- Aquel alumnado que no mes de xuño non teña superada a materia tras o plan de recuperación trimestral e continúo descrito anteriormente realizará unha recuperación final daquelas partes non superadas ao longo do curso, que consistirá nunha proba escrita previa á avaliación final. Dita proba terá un valor relativo ao daquelas partes que se deban recuperar e, posteriormente, será sumada ás partes xa superadas no 100% na avaliación final. Considerarase que un alumno ou alumna superou a materia cando a nota media ponderada das tres avaliacións, cos seus respectivos plans de recuperación, sexa igual ou superior a 4.50 p.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

No Curso 2023-2024 non procede, posto que non hai alumnado de 2º ESO coa materia pendente por tela suspendido no curso anterior.

6. Medidas de atención á diversidade

As medidas de atención á diversidade na ESO estarán orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado, ao logro dos obxectivos da educación secundaria obrigatoria e á adquisición das competencias correspondentes, e non poderán, en ningún caso, supor unha discriminación que lles impida alcanzar os devanditos obxectivos e competencias, e a titulación correspondente.

Os e as docentes desenvolverán e complementarán, de ser o caso, o currículo e as medidas de atención á diversidade establecidas pola consellería con competencias en materia de educación, adaptándoas ás características do alumnado e á súa realidade educativa, coa finalidade de atender todo o alumnado. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorezan a capacidade de aprender por si mesmo e promovan o traballo en equipo.

Para o alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais (espectro TEA...), por dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), polas súas altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, estableceranse as medidas curriculares e organizativas necesarias co fin de que poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e competencias establecidos en cada etapa para todo o alumnado.

A escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexerese polos principios de normalización e inclusión, e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e na permanencia no sistema educativo. A identificación e a valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa valoración, realizaranse do xeito máis temperán posible, nos termos que determine a consellería con competencias en materia de educación. Os centros docentes

deberán adoptar as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención. Correspóndelle á Consellería con competencias en materia de educación establecer as condicións de accesibilidade e deseño universal, e os recursos de apoio que favorezan o acceso ao currículo do alumnado con necesidades educativas especiais, e adaptar os instrumentos e, de ser o caso, os tempos e os apoios que aseguren unha correcta avaliación deste alumnado.

O profesorado, igualmente, seguirá os protocolos de atención á diversidade establecidos, por exemplo, na realización de probas.

A coordinación co departamento de orientación e profesorado de apoio e reforzo será fundamental para a consecución dos obxectivos do curso.

As medidas concretas de atención á diversidade que afectan neste curso escolar ao Departamento de LGL son as seguintes:

- Adaptacións curriculares á espera do que se determine na xunta de Avaliación Inicial.
- Seguimento do protocolo para o alumnado con NEE, nomeadamente o TDHA.
- Aínda que neste curso os Reforzos de lingua van ser impartidos polo Departamento de Inglés, a coordinación será continua, tratando de acordar criterios, non só no relativo á materia que vai ser impartida e á súa distribución, senón que se consensuará metodoloxía e materiais empregados.

A distribución do alumnado foi realizada tendo como criterio único o equilibrio no nivel competencial do alumnado. Das incidencias ou modificacións que se poidan producir ao longo do curso darase conta nas Actas de Reunión de Departamento.

A materia impartida nos grupos de reforzo terá como referencia a materia impartida no grupo de referencia, pero contará con maior liberdade para poder paliar necesidades básicas de lecto-escritura que non poden ser traballadas na aula convencional.

No tocante ao alumnado con Trastorno de déficit de atención e hiperactividade, tomaranse as seguintes medidas educativas:

- Localización da alumna ou do alumno na aula. Considérase que o alumnado con TDAH debe estar sentado cerca da mesa do profesorado e ao lado de compañeiras ou compañeiros que lle sirvan de modelo de tranquilidade, de orde e de axuda, na medida do posible. Este curso, debido á situación de pandemia, o alumnado foi colocado por orde alfabética e valorárase na avaliación inicial a pertinencia ou non de realizar cambios tendo en conta as necesidades deste tipo de alumnado.

- Exames ou probas escritas con tratamento diferenciado:
  - Deixar máis tempo para os exames ou probas escritas, incluso dividilas en dúas sesións, e ser flexibles na súa duración.
  - Deixar suficiente espazo entre as preguntas, e supervisar a súa comprensión e execución ou fragmentar o exame.
  - Pedir que se revisen os traballos e os exames antes de entregalos.
  - Presentar escrito o texto dos exames, salientando as partes máis importantes de cada cuestión e, no caso de preguntas complexas, diferenciando ben cada tarefa.
  - Material de reforzo e/ou ampliación para o alumnado que o precise.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - A comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - A expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - A comunicación audiovisual		X	X		X	X		
ET.4 - A competencia dixital		X				X	X	X
ET.5 - O fomento do espírito crítico e científico			X		X		X	

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.6 - A educación emocional e en valores			X		X		X	
ET.7 - A igualdade de xénero			X			X		
ET.8 - A creatividade		X	X		X	X		
ET.9 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable					X			
ET.10 - O emprendemento social e empresarial								X

	UD 9
ET.1 - A comprensión lectora	X
ET.2 - A expresión oral e escrita	X
ET.3 - A comunicación audiovisual	X
ET.4 - A competencia dixital	X
ET.5 - O fomento do espírito crítico e científico	X
ET.6 - A educación emocional e en valores	X
ET.7 - A igualdade de xénero	
ET.8 - A creatividade	X
ET.9 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	X
ET.10 - O emprendemento social e empresarial	X

Observacións:

O Decreto do currículo de ESO establece que en todas as materias e, polo tanto, en Lingua Galega e Literatura de 1º de ESO, se traballarán os seguintes elementos transversais:

- a comprensión lectora
- a expresión oral e escrita
- a comunicación audiovisual
- a competencia dixital
- o emprendemento social e empresarial
- o fomento do espírito crítico e científico
- a educación emocional e en valores
- a igualdade de xénero
- a creatividade

Alén diso, pola peculiaridade da materia de Lingua Galega e Literatura, a comprensión lectora e a comunicación oral e escrita, ao formar parte do currículo, serán elementos tratados dunha ou doutra maneira en todas as unidades didácticas, polo que non aparecen singularizados en ningunha delas.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Celebración de efemérides	25N e 8M, Día da Paz-Castelao, Día de Rosalía, Día do Libro, Correlingua, Día da Lusofonía, Semana das Letras Galegas, Festa das Palabras, Revista Viva	X	X	X
Gravación de programas de radio	O alumnado acode en pequenos grupos á Emisora Municipal Radio Estrada para colaborar co programa "Recunchos da Lingua", que se grava e emite ao vivo todos os sábados do curso.	X	X	X
Visita ao Museo do Pobo Galego	Visita á colección permanente do MPG a través dun xogo de pistas por grupos que os achega aos contidos xerais		X	

Observacións:

O profesorado do Departamento de Lingua galega e Literatura colabora co Equipo de Biblioteca do centro e co Equipo de Dinamización Lingüística (EDLG). Este feito favorece a participación deste seminario en todas aquelas actividades que dende estes equipos se levan a cabo no instituto: a organización de distintos festivais ao longo do ano e a participación activa do alumnado nestes festivais, as representacións dramáticas, recitais de poemas, campañas de sensibilización de temática variada, certames literarios, monólogos dramatizados, campañas de fomento da lectura, talleres literarios, campañas de normalización lingüística, os clubs de lectura.

Así mesmo, facilitarase a realización doutras actividades, como encontros con escritores e escritoras; colaboración con Radio Estrada; participación en concursos literarios, e outras que poidan xurdir en función das propostas que achegan outros departamentos, centros educativos, institucións, asociacións, compañías teatrais, editoriais, etc.

Por último, serán obxecto de especial atención as actividades que se poidan organizar ao abeiro das efemérides e celebracións xa fixadas no calendario nos cursos pasados.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
6. As explicacións foron claras e amenas e as exemplificacións sinxelas e comprensibles.

9. Existiu un seguimento continuo da programación didáctica ao longo do curso e realizáronse as modificacións e adaptacións necesarias.
12. Consegúronse adecuar as unidades didácticas á temporalización indicada e desenvolvéronse as actividades propostas de acordo á súa temporalización.
13. Mantívose a coherencia entre obxectivos, contidos, criterios de avaliación e niveis de desempeño mínimos.
14. Os procedementos, criterios e instrumentos de avaliación utilizados foron os adecuados.
19. Analizouse a cualificación do alumnado e valoráronse as porcentaxes de alumnado que superou e non superou a materia.
21. As probas de avaliación foron corrixidas no prazo establecido, entregadas ao alumnado para analizalas e comentalas na clase.
24. Fomentouse que o alumnado utilizase a lingua galega habitualmente na clase co profesor ou profesora e cos seus compañeiros e compañeiras.
Metodoloxía empregada
8. O profesorado mantívose actualizado tanto no que se refire a aspectos didácticos xerais e específicos da súa materia como no ámbito das novas tecnoloxías.
15. Empregouse unha metodoloxía precisa e variada, con uso de materiais diversos.
23. Pasóuselle ao alumnado un cuestionario-enquisa a respecto da práctica docente do profesor ou profesora.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
11. Estableceuse unha comunicación continuada co alumnado imposibilitado para asistir temporalmente ao centro: atención domiciliaria, hospitalización etc., a través da aula virtual ou doutras comunicacións telemáticas.
Medidas de atención á diversidade
2. Respectouse o alumnado e demostrouse sensibilidade ante os seus problemas e as súas diferenzas tanto culturais, como de procedencia.
3. Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumnado e aplicáronse os protocolos correspondentes.
16. Propuxéronse e concretáronse actividades de seguimento para atender a diversidade do alumnado: NEAE, repetidores/as, ACS, reforzos.
Clima de traballo na aula
1. Propiciouse un ambiente motivador na aula.
7. Respectouse a puntualidade á hora de entrar na aula e mostrouse unha actitude entusiasta e dinámica.
20. Potenciouse a participación, o diálogo e a reflexión dentro da aula.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
4. Logo de realizarse a avaliación inicial e de recibir a información transmitida polo Departamento de Orientación, mantívose o seguimento personalizado de todo o alumnado ao longo do curso.
10. Estableceuse unha comunicación fluída e constante con outros departamentos, equipos e grupos de traballo específicos (EDLG, Biblioteca, Club de Ciencia etc.).
17. Participouse no Plan lector do centro e en actividades programadas por outros grupos ou equipos docentes (EDLG, Equipo de Biblioteca etc.).
18. Asistiuse ás reunións de departamento achegando ideas, información e modificacións á PD, avaliando os resultados das avaliacións do alumnado e propondo estratexias de mellora.
22. Mantívose contacto regular coas familias para seren informadas de todo o proceso de ensino-aprendizaxe das filla ou fillos.

Outros

5. O alumnado foi informado detalladamente dos criterios e instrumentos de avaliación, cualificación e puntuación establecidos.

Descrición:

Resulta fundamental que o profesorado posúa ferramentas e empregue procedementos útiles para avaliar o proceso do ensino e a súa práctica docente. Esta valoración efectúase, tal e como indica a normativa vixente, a través duns indicadores de logro "o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes".

Estes indicadores xiran arredor de tres aspectos: o referente á actitude profesional dentro da aula, ao coñecemento e á actitude a respecto do alumnado e ao cumprimento do establecido na programación didáctica.

Os ditos indicadores de logro valoraranse nunha escala de 0 a 10, e os seus resultados deben ser inseridos dentro da memoria final.

Para recompilar información e elaborar os indicadores de logro poderanse utilizar os cuestionarios que lle foron proporcionados ao alumnado, mesmo ao final de cada trimestre e ao remate do curso. Todos estes datos formarán parte de memoria final e deben terse en conta para que se poidan corrixir as deficiencias detectadas na PD do próximo curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para a elaboración da programación didáctica partiuse do seguimento das directrices establecidas pola Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP). Alén diso, tivéronse en conta as propostas de mellora existentes na memoria do curso anterior.

A estrutura da PD inclúe os apartados que recolle a Resolución do 26 de maio de 2022 que se expresan a seguir:

-Introdución

-Obxectivos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias

-Relación de unidades didácticas coa súa secuencia e temporalización, e que conteñen a parte do currículo da materia que se traballou e a relación dos instrumentos de avaliación.

-Metodoloxía, coas concrecións metodolóxicas e os materiais e recursos didácticos

-A avaliación, que refire o procedemento para a avaliación inicial, os criterios de cualificación coa indicación do mínimo de consecución para superar a materia

-Medidas de atención á diversidade

-A concreción dos elementos transversais

-As actividades complementarias

-A práctica docente, que inclúe o procedemento para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro e o procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora da propia programación didáctica

En previsión de calquera circunstancia imprevista, tipo COVID ou outras, achegaríase unha addenda coas correspondentes modificacións, basicamente en canto a modificación da metodoloxía e dos indicadores de logro mínimos por se fose necesaria unha atención virtual do alumnado.

Rematado o curso, para proceder a unha avaliación, revisión e propostas de mellora da PD, débense considerar os seguintes apartados:

-A programación entregouse no prazo establecido normativamente.

-O desenvolvemento da programación didáctica foi analizado e revisado na última reunión de departamento de cada trimestre.

-Valorouse o grao de cumprimento da secuenciación e temporalización das respectivas unidades didácticas, e se o seu deseño se axustou aos distintos elementos do currículo.

-Valorouse a metodoloxía seguida e se os materiais e recursos didácticos empregados deron os resultados previstos.

-En canto á avaliación, analizouse se o deseño das probas de avaliación inicial e os mecanismos para a súa realización foron os adecuados.

-Así mesmo, valorouse se os criterios de avaliación, tanto os establecidos para as distintas recuperacións de probas ou avaliacións como os seguidos para a avaliación final foron os axeitados.

-Revisáronse as medidas adoptadas a respecto do alumnado NEAE presente nas aulas.

-Valorouse a pertinencia dos distintos elementos transversais e o grao de cumprimento e participación en actividades complementarias.

-Analizouse se os mecanismos de información ás familias estaban dando os resultados previstos e se foron útiles e

axeitados.

-Incluíuse a avaliación da práctica docente e da propia PD.

-Para a elaboración da programación didáctica partíuse do seguimento das directrices establecidas pola Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP). Tamén se tiveron en conta en conta as propostas existentes na memoria do curso anterior.

Para levar a cabo esta análise e comprobación da adecuada aplicación da PD, elaboráronse os seguintes indicadores de logro, que deberán ir acompañados das correspondentes puntuacións nunha táboa de 1 a 5.

1. Conseguise acadar o grao de cumprimento dos obxectivos didácticos propostos, co correspondente desenvolvemento das competencias clave.
2. A secuenciación das UD propostas foi a axeitada, así como o número delas e a súa distribución cronolóxica.
3. As concrecións metodolóxicas e os materiais e recursos didácticos utilizados axustáronse aos fins perseguidos.
4. Os criterios de avaliación foron ben aplicados.
5. Os instrumentos de avaliación foron os adecuados.
6. Os mínimos de consecución para cada criterio de avaliación estiveron ben establecidos.
7. Atendeuse debidamente a diversidade do alumnado (seguindo os protocolos de actuación correspondentes).
8. Atendéronse suficientemente os contidos transversais e as actividades complementarias.
9. A materia contribuíu aos distintos plans do centro: PLC, Plan lector, TIC, Convivencia....
10. Realizouse un seguimento regular da PD por parte do departamento.
11. Avaliouse o cumprimento da PD aplicando unha escala de 1 a 5 .
12. Establecéronse propostas para emendar as deficiencias observadas na aplicación da PD.
13. Estas propostas foron incluídas na memoria final do departamento.

Na acta da última reunión do departamento recollen todas as modificacións ou adaptacións feitas ao longo do curso e as propostas de mellora suxeridas. Todos estes datos inclúiranse, ademais, na memoria final do departamento para seren tidas en conta na PD do próximo curso; tamén serán transmitidas e expostas, se for o caso, na primeira reunión da Comisión de Coordinación Pedagóxica.

Por último, convén sinalar que todos os membros do departamento didáctico realizarán a necesaria actualización para poderen elaborar e facer o correspondente seguimento da PD a través da aplicación PROENS.

9. Outros apartados

1. Composición do Departamento de lingua galega e literatura

Profesorado que compón o departamento, guncións e materias impartidas:

- Román Cerqueiro Landín (Xefe do Dpto. de Lingua galega e Literatura): Lingua Galega 2º ESO A e B e 4º ESO A e B. Lingua Portuguesa 3º e 4º ESO. Membro do EDLG e do Equipo da Biblioteca.
- Beatriz Quintela Rúa (Dpto. Lingua galega e Literatura): Lingua Galega 3º ESO A e B. Lingua Portuguesa 1º e 2º ESO. Dirección. Membro do EDLG e do Equipo da Biblioteca.
- Mónica Mato Bustelo (Xefa do Departamento de Francés): Lingua Galega 1º ESO B. Coordinadora do EDLG. Membro do Equipo da Biblioteca.
- Rosario Blanco Gómez (Xefa do Departamento de Xeografía e Historia): Lingua Galega 1º ESO A. Membro do Equipo da Biblioteca.